

Historia Zamku

Początki Zamku sięgają około 1350 roku, kiedy na polecenie wielkiego szpitalnika i komtura elbląskiego Ortolfa z Trewiru założono drewniano-ziemną strażnicę obronną. Na cześć jej inicjatora strażnica wówczas nosiła nazwę Ortolfsburg.

W 1370 r. Litwini pod wodzą księcia Kiejstuta spalili drewnianą strażnicę. Po tym wydarzeniu w latach 1370-1380 wybudowano murowany zamek. Pełnił on różne funkcje: obronną, siedziby starosty książęcego czy rezydencji myśliwskiej. Zamek w Szczytnie odwiedzały ważne osobistości. Przyciągała ich tu rozległa, znajdująca się przy granicy z Mazowszem puszcza, w której urządzano łowy, będące ulubioną rozrywką władców.

Ciekawostka! Czasem na polowanie zapraszano ważnych gości z zagranicy i przy tej okazji prowadzono rozmowy polityczne. Tak właśnie się stało w lipcu 1639 r., gdy do Szczytna wraz z dworem zawiązał król Polski Władysław IV. Gospodarzem był Jerzy Wilhelm Hohenzollern. Oficjalnym celem spotkania były łowy, w rzeczywistości w prowincjonalnym, szczycieńskim zamku król i elektor spotkali się, by w tajemnicy omówić sprawę przygotowywania prowokacji w Inflantach, skierowanej przeciwko Szwedom.

Od połowy XVII wieku zamek zaczął podupadać i został opuszczony. W latach 1729-1792 systematycznie rozbierano kolejne jego części: wieżę, mury obronne i jedno ze skrzydeł od strony podzamcza. Zamek w takim stanie pozostał do początku XX wieku, kiedy to siedzibę w nim znalazły Haimatmuseum, a później Muzeum Mazurskie. Po przeniesieniu siedziby muzeum do budynku Ratusza, pozostałości zamku ponownie zaczęły niszczeć. W latach 60. rozebrano przykrywający je dach, a w latach 1990-1992 mury zabezpieczono w postaci trwałej ruiny.

Dzień dzisiejszy

Od lat 70. resztki ruin były w coraz gorszym stanie, dlatego trzeba było powziąć decyzje co dalej z nimi robić. I tak w 2018 roku rozpoczęto prace w ramach rewitalizacji Zamku, która miała odzwierciedlać wygląd zamku z XIV wieku. Rewitalizacja zakończona została w roku 2021. Dziś w pomieszczeniach Zamku odbywają się różnego rodzaju wydarzenia kulturalne, takie jak: koncerty, warsztaty i wernisaże. W Sali Wystawienniczej czynnej przez cały rok obejrzeć można także znaleziska wykopane podczas prac.

SZCZYTNO
ROZWIJA
ŻAGLE...

Gmina Miejska Szczytno
ul. H. Sienkiewicza 1
12-100 Szczytno
tel/fax. +48 89 624 72 00
um@um.szczytno.pl

www.miastoszcztytno.pl
www.zamek.miastoszcztytno.pl
#SzczytnoRozwijaZagle
#ZamekSzczytno

miastoszcztytno
@miasto_szczytno

zamekszczytno
@zamek_krzyzacki_szczytno

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

W opracowaniu wykorzystano fotografie Gminy Miejskiej Szczytno i Muzeum Mazurskiego w Szczytnie Oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

Przed rewitalizacją, 2017 r.

Po rewitalizacji, 2021 r.

Rycerskie przygody i legendy na Zamku Krzyżackim

W sezonie letnim na terenie Zamku Krzyżackiego spotkać można rycerzy i ich pomocników, którzy pomogą wybić monetę – 1 szeląga szczycieńskiego, zająć w dyby oraz pozwolą usiąść na krześle do tortur używanym w średniowieczu.

„Krzyżacy” Henryka Sienkiewicza

Szczytno znane jest w całej Polsce również z powieści Henryka Sienkiewicza „Krzyżacy”, gdzie szczycieński zamek miał być miejscem przetrzymywania Danusi, córki Juranda, a także jego samego. Powieść ta powstała w ostatnich latach XIX wieku i początkowo była drukowana w odcinkach „Tygodnika Ilustrowanego”. Sienkiewicz napisał „Krzyżaków” po to, by poprzez pokazanie sukcesu oręża polskiego wzmocnić ducha narodowego. W związku z drukiem „Krzyżaków” w odcinkach „Mazura” w 1908 r. Sienkiewicz odwiedził Szczytno.

Po drugiej wojnie światowej powieść cieszyła się ogromnym powodzeniem. Była pierwszą wydaną w Polsce po wojnie książką. W 1960 roku książka została zekranizowana, a film pod tym samym tytułem w reżyserii Aleksandra Forda bił rekordy popularności.

Ciekawostka! Film „Krzyżacy” był pierwszą polską superprodukcją, w której nakręcenie były zaangażowane najwyższe władze państwowe. Po premierze okazał się najbardziej dochodowym dziełem i filmem o największej oglądalności w historii polskiej kinematografii. Był najbardziej kasowym filmem do 1989 r.

Godziny otwarcia Zamku Krzyżackiego

w okresie letnim

maj – wrzesień
poniedziałek – niedziela
7:30 – 22:00

w okresie zimowym

październik – kwiecień
poniedziałek – niedziela
7:30 – 18:00

WSTĘP BEZPŁATNY
ZAPRASZAMY!

ZAMEK
ZAMEK KRZYŻACKI

1. Wieża więzienna

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w. Kamienne prostopadłościenne fundamenty, wspierały ceglane owalne ściany. Na najniższych kondygnacjach mieściły się lochy, na wyższych piętrach pełniła funkcje obronne.

1

2. Pomieszczenie gospodarcze

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w, pomieszczenie gospodarcze. W tym miejscu, w trakcie prac archeologicznych znaleziono pozostałości sieci wraz z grzędzikiem datowanym na XIV-XV w. Pomieszczenie przykrywały sklepienia krzyżowo-żebrowe, których pozostałości widzimy w postaci tzw. wsporników, łęków sklepiennych. Okna szczelinowe, wąskie, o charakterze obronnym.

2

3. Kuchnia

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w, pomieszczenie kuchni. Zachowały się relikty trzech palenisk kuchennych, gdzie przygotowywano posiłki dla załogi zamku. Pomieszczenie to było wielokrotnie przebudowywane i dostosowywane do nowych potrzeb; np. wypadów myśliwskich w XVI w, gdzie zamek pełnił rolę „dworu myśliwskiego”. Pomieszczenie przykrywały sklepienia krzyżowo-żebrowe, których pozostałości widzimy w postaci tzw. wsporników, łęków sklepiennych.

3

4. Refektarz

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w, refektarz lub kapitułarz, miejsce spotkań, narad zakonników, sala zebrań kapituły kanoników. Pomieszczenie przykrywały sklepienia krzyżowo-żebrowe, których pozostałości widzimy w postaci tzw. wsporników, łęków sklepiennych. W dalszym ciągu zachowane są łuki wyznaczające rytm sklepień wewnątrz. Okna zostały przekształcone w XVI w dla potrzeb zamku myśliwskiego.

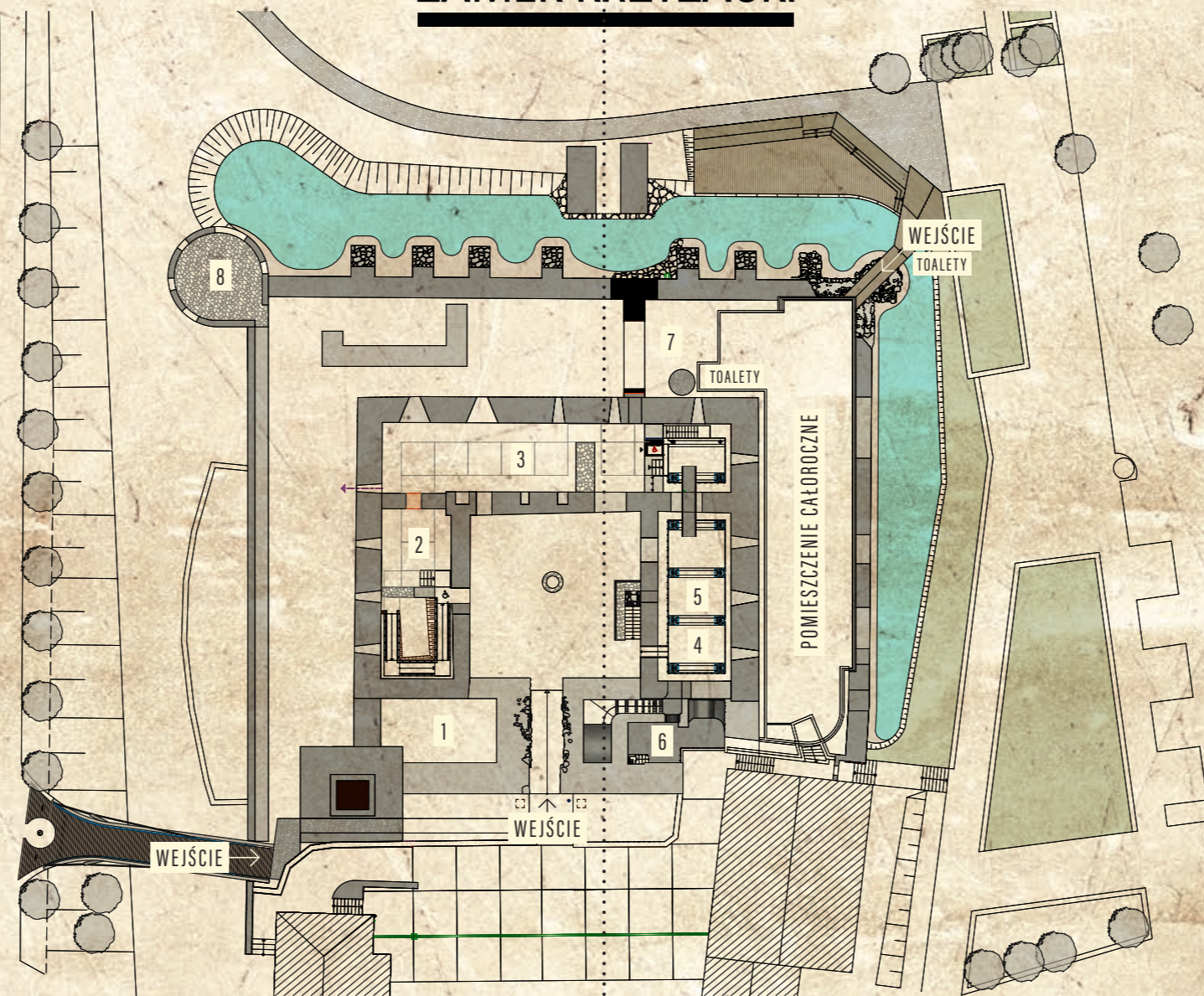

4

ZAMEK

ZAMEK KRZYŻACKI

5

5. Piwnica północna duża

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w, piwnica, pomieszczenie magazynowe, zbrojownia. Pomieszczenie przykrywały sklepienia krzyżowo-żebrowe, których pozostałości widzimy w postaci tzw. wsporników, łęków sklepiennych. W dalszym ciągu zachowane są łuki wyznaczające rytm sklepień wewnątrz. Wnętrze posiada ślady dwóch faz budowlanych, najstarszego XIV w., kiedy wnętrze przekrywały sklepienia krzyżowo-żebrowe oraz XVI w., gdy sklepienia rozebrano i w ich miejsce wybudowano sklepienie kolebkowe, umożliwiające łatwiejsze korzystanie z niskich piwnic. Oryginalna średniowieczna posadzka w postaci bruku kamiennego.

6

6. Piwnica wschodnia mała

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w, piwnica, pomieszczenie magazynowe, zbrojownia. Pomieszczenie przykrywały sklepienia kolebkowe. Relikty pach sklepiennych informują o wielkości łuku kolebki. Oryginalna średniowieczna posadzka w postaci drobnego bruku kamiennego. Wnętrze posiada ślady dwóch faz budowlanych, najstarszej XIV w., w skład której wchodziły ściany obwodowe pomieszczeń oraz XVI w., gdy sklepienia rozebrano i w ich miejsce wybudowano sklepienie kolebkowe, umożliwiające łatwiejsze korzystanie z niskich piwnic. Nad piwnicą na piętrze znajdowała się kaplica zamkowa.

7

7. Gdanisko, dansker, danzker - wieża sanitarno-ustępowa (pełniąca funkcję latryny) wraz z funkcją obronną.

Są także przypuszczenia, że pełniła funkcję żurawia. Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w. Wybudowano ją w znacznej odległości od murów zamku, w kierunku jeziora. Posadowiona była na elewacji zachodniej zamku, murach obronnych oraz poza nimi kończąc się wysoką prostopadłościenną wieżą. Wieża połączona była z zamkiem długim, biegnącym na wysokości pierwszego piętra, krytym gankiem wybudowanym na kamienno-ceglanych arkadach. Pełniła funkcje obronne zachodnio-północnego przedmurza i obserwacyjne przesmyki pomiędzy jeziorami Długim i Domowym Małym.

8

8. Baszta

Ortelsburg, obecnie Szczytno, XIV w. Kamienna, okrągła baszta, pełniła funkcje obronne południowo-zachodniego przedmurza.